UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris
C.Z.U: 336:338.1(043.2)

COCA CARMEN ELENA

ASIGURAREA ECHILIBRULUI FINANCIAR-VALUTAR ÎN CONDIȚII DE INSTABILITATE ECONOMICĂ

Specialitatea *522.01. Finanțe*

Autoreferatul tezei de doctor în științe economice

CHIŞINĂU, 2018

Teza a fost elaborată in cadrul Departamentului "Finanțe" a Facultăţii de Ştiinţe Economice a Universităţii de Stat din Moldova

Conducător ştiinţific: Ulian Galina, doctor habilitat în economie, profesor universitar

Referenţi oficiali:
PERCIUN RODICA, doctor habilitat în științe economice, conferențiar universitar
TUREAC CORNELIA, doctor în științe economice, conferențiar universitar

Componenţa Consiliului Ştiinţific Specializat:
COBZARI Ludmila, *Președinte*, doctor habilitat în științe economice, profesor universitar
COJOCARU Maria, *Secretar ştiinţific,* doctor în economie, conferenţiar universitar
HLACIUC Elena, *membru*, doctor în științe economice, profesor universitar
GANEA Victoria, *membru*, doctor habilitat în științe economice, profesor universitar
CIOBU Stela, *membru*, doctor în științe economice, conferențiar universitar

Susţinerea va avea loc la 29 iunie 2018, la ora 11.00 în şedinţa Consiliului ştiinţific specializat D 30.522.01–08 din cadrul Universităţii de Stat din Moldova, pe adresa: MD 2009, or. Chișinău, str. A. Mateevici 60, bl. C/305
Teza de doctor şi autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Universităţii de Stat din Moldova şi pe pagina web a CNAA

Autoreferatul a fost expediat la 25 mai 2018

Secretar ştiinţific al Consiliului Ştiinţific Specializat:
Doctor în economie,
conferenţiar universitar **Cojocaru Maria**

Conducător ştiinţific:
doctor habilitat în economie,
profesor universitar **Ulian Galina**

Autor **Coca Carmen Elena**

© Coca Carmen Elena, 2018

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei de cercetare şi gradul de studiere a acesteia. În ultimele decenii, sfera financiară nu a fost scutită de tensiuni şi mişcări destabilizatoare, generatoare de riscuri atât pentru actorii propriu-zişi ai sistemului financiar, cât şi pentru economie în ansamblul său.

Având în vedere fenomenele financiare care se manifestă în economia mondială în perioadele recente, unii autori consideră că, un risc de instabilitate financiară sporit este preţul ce trebuie plătit pentru a beneficia de efectele, de altfel benefice, ale modernizării tehnologice, liberalizării şi interconectării pieţelor financiare internaţionale. O acţiune metodică de prevenire a riscului de instabilitate financiară este mai necesară ca niciodată într-o lume caracterizată printr-o interdependenţă generalizată şi, deci, printr-o mai mare posibilitate de contagiune şi de răspândire a crizelor la nivel mondial.

Conceptul de „echilibru financiar" este unul complex. O definiţie posibilă ar fi situaţia în care diversele componente ale sistemului financiar - pieţele de capitaluri, infrastructurile de plăţi, de decontare a tranzacţiilor cu titluri, de compensare, instituţiile financiare, cursuri valutare etc., funcţionează fără zguduiri şi blocaje, manifestând fiecare, o mare rezistenţă la potențialele pericole.

Dezechilibrele macroeconomice şi financiare generate de funcţionarea nesănătoasă a sistemului financiar internaţional, dar şi implicaţiile grave ale crizei globale recente, au impus necesitatea abordării intermedierii şi supravegherii financiare, atât din punct de vedere microprudenţial cât şi din perspectiva macroprudenţială, evidențiindu-se absenţa unui cadru de acţiune care să ajute la prognozarea eventualelor destabilizări economice.

Politica macroprudenţială vizează viabilitatea sistemului financiar-bancar în ansamblu, cu obiectiv principal evitarea costurile macroeconomice rezultate din instabilitatea sistemului financiar şi diminuarea riscului sistemic.

Criza financiară recentă a infirmat ipoteza că economia se echilibrează rapid, nepermiţând acumularea de dezechilibre financiare ce produc distorsiuni în cheltuielile reale curente şi în investiţii. În ultimii ani, lichiditatea abundentă a făcut ca preţul activelor şi creditul să crească cu ritmuri semnificativ mai mari decât nivelurile istorice, semnalând acumularea de dezechilibre, dar coexistenţa lor cu inflaţia relativ scăzută a dus la ignorarea semnalului.

Dezechilibrele erau aşa de mari că au dus chiar la dispariţia temporară a pieţei unor instrumente monetare. Creditul şi preţurile activelor pot fi un semnal valoros despre acumularea de dezechilibre financiare şi vor fi folosite împreună pentru conducerea politicii monetare.

Politicile macroprudenţiale s-au conturat după ce s-a recunoscut că acţiunile vizate de acestea sunt corespunzătoare pentru întreg sistemul financiar, deşi, iniţial se considera că acţiunile potrivite pentru instituţiile individuale sunt suficiente pentru prevenirea riscului sistemic. O politică macroprudenţială eficientă poate conduce la îndeplinirea obiectivului final al politicii microprudenţiale, astfel se poate asigura o protecţie mai bună a investitorilor şi deponenţilor, se pot limita riscurile, se pot diminua costurile, observând faptul că politica microprudenţială este subordonată politicii macroprudenţiale. Politica macroprudenţială nu exagerează prin măsuri administrative şi vizează asigurarea unui echilibru între disciplina pieţei şi cea administrativă, vizând consolidarea rezistenţei sistemului financiar şi limitarea propagării crizei financiare internaţionale.

Într-un mediu financiar mondializat şi din ce în ce mai complex, aprecierea şi promovarea stabilităţii financiare necesită o strânsă cooperare - la nivel naţional şi internaţional - între diverse autorităţi de supraveghere: ministere şi agenţii guvernamentale, bănci centrale, autorităţi de reglementare şi de supraveghere.

Obiectivul acestei lucrări este să prezinte şi să dezvolte problemele fundamentale ale echilibrului financiar – valutar în condiții de instabilitate economică, și să evidențieze modalități teoretice prin care să se realizeze asigurarea unor condiții optime în care starea de stabilitate financiar - valutară se poate atinge.

Concepută sub forma unei sinteze a principalelelor cunoştinţe existente în literatură şi a rezultatelor propriilor cercetări ale autoarei, lucrarea îşi propune să ofere o bază de reflecţie şi de dialog cu teoreticienii, practicienii şi analiştii sectorului financiar.

Activitatea financiar-valutară influențează echilibrul economic general al unei țări, atât prin apariția unor efecte indirecte, cu consecințe negative, cât și cu consecințe pozitive. Pentru a se putea asigura și menține funcționarea unei economii naționale, echilibrul general între fluxuri de încasări și plăți trebuie să își justifice necesitatea prin găsirea de mijloace și modalități adecvate pentru a putea fi caracterizată din punct de vedere calitativ activitatea financiar–valutară internațională. Studiul echilibrului financiar public a generat dezbateri ample privind definirea, politicile şi mecanismele prin care acesta poate fi atins în condiţiile instabilităţii financiare, a deficitelor bugetare precum şi a arieratelor din economie.

Echilibrarea balanţei de plăţi a reprezentat o problemă dificilă și complexă, greu de realizat, iar în cele mai multe cazuri intervenţia în vederea echilibrării a lezat interesele statelor partenere.

O analiză a produsului intern brut pe cap de locuitor, elimină influența dimensiunii absolute a populației, ceea ce face posibilă chiar o comparație între diferite țări.

Elaborarea unor componente specifice produsului intern brut şi a unor indicatori asociaţi, cum sunt cei legaţi de producţia economică, importuri şi exporturi, investiţiile sau consumul intern (public şi privat), precum şi datele referitoare la distribuţia veniturilor şi a economiilor, pot oferi informaţii preţioase cu privire la forţele dinamizatoare ale activităţii economice.

Scopul tezei constă în fundamentarea teoretică şi metodologică a procesului de asigurare a echilibrului financiar-valutar în condiţii de instabilitate economică.

Pentru realizarea scopului propus autorul lucrării şi-a trasat următoarele **obiective**:

- studierea conceptuală cu privire la echilibrul financiar-valutar;
- evaluarea impactului balanţei de plăţi asupra funcţionalităţii economiei naţionale;
- evidenţierea factorilor care influenţează mecanismele de funcţionare ale balanţei de plăţi precum şi a echilibrului acesteia;
- determinarea unei corelaţii dintre balanţa de plăţi şi moneda naţională în contextul ultimelor directive europene;
- cercetarea legăturilor dintre globalizare şi stabilitate financiară;
- analiza crizelor ca efect al dezechilibrului financiar;
- analiza comparativă cu modele internaţionale privind asigurarea echilibrului financiar-valutar prin aplicarea metodei dării în plată;
- identificarea şi argumentarea soluţiilor pentru asigurarea echilibrului financiar- valutar în condiţii de instabilitate economică.

***Metodologia cercetării şi suportul teoretico-ştiinţific al tezei*.** Studiul unor aspecte ale problemelor investigate sunt reflectate în opere ştiinţifice ale autorilor naţionali şi străini. Drept fundament teoretic al tezei au servit lucrările ştiinţifice ale cercetătorilor străini, precum: Ludwig von Mises, Hülsmann J.G., Adam Smith, M. Lasserre, Schumer, E.C. and Maloney, B.C., Keynes M., ş.a. Un aport important la studierea problematicii a fost adusă de cercetătorii şi practicienii : M. Isărescu, F. Constantin, G. Ulian, S. Cerna , O. Stoica etc.

Cercetări în domeniu sunt efectuate de instituţii naţionale şi internaţionale specializate. Totodată, toată metodologia şi implementarea la nivel european a acestor strategii este efectuată de către instituţiile bancare autohtone şi internaţionale în procesul de aplicare şi monitorizare a Directivei 17/2014/EU.

Problemele ştiinţifice soluţionate constau în detalierea elementelor ce asigură stabilitatea economică, atât prin limitarea intrărilor speculative de capital cât şi prin încurajarea unor investiţii pe termen lung, şi anume:

- prevenirea repetării practicilor de creditare şi împrumut iresponsabile;
- crearea unei piețe unice mai eficiente şi mai competitive pentru ipoteci;
- consolidarea încrederii consumatorilor şi mobilitatea clienţilor;

- stabilirea unor condiții de concurență echitabile;
- promovarea activității transfrontaliere

Noutatea ştiinţifică a rezultatelor obţinute a fost determinată de complexitatea şi gravitatea problemei abordate şi rezidă în:

- dezvoltarea conceptuală a rolului instrumentelor de asigurare a echilibrului financiar-valutar în condiții de instabilitate economică;
- identificarea, adaptarea, sistematizarea şi argumentarea metodelor de analiză ale evoluţiei echilibrului macroeconomic financiar-valutar, cu accent pe utilizarea balanţei de plăţi ca element de influenţă şi control;
- propunerea măsurilor utilizate în activitatea bancară cu privire la finanţarea contractelor de credit, în vederea minimizării riscurilor asociate;
- elaborarea cadrului metodologic şi formularea de propuneri pe baza interpretării rezultatelor dării în plată asupra pieței bancare;
- elaborarea unor recomandări cu privire la asigurarea echilibrului financiar-valutar în România prin implementarea metodei dării în plată.

Importanţa teoretică şi valoarea aplicativă a lucrării. Lucrarea se bazează pe conceptul teoriilor moderne în cea ce privește alăturarea echilibrului economic cu imaginea concurenței perfecte, unde s-a caracterizat mai simplu și mai concret situația reală în raport cu echilibrul sau cu concurența perfectă.

Valoarea aplicativă a lucrării este reprezentată de instrumentele financiare internaţionale adaptate de către autor pentru a fi înțelese și ușor de aplicat de către orice persoană, atât în calitate de beneficiar cât şi în calitate de prestator de servicii bancare, permițând organizarea în modul cel mai eficient a cercetării ştiinţifice în rezolvarea problemelor propuse.

Concluziile şi recomandările autoarei, pot sta la baza unor analize şi cercetări ulterioare în ceea ce privește normele de aplicare și efectele sustenabile ale acestora.

Aprobarea rezultatelor ştiinţifice. Abordările teoretice, elaborările metodologice şi recomandările prezentate în lucrare au fost expuse în lucrările ştiinţifice publicate în „Management, and Financial Markets 12(2)‘‘, EMFM Addleton SUA, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, EIRP Proceedings, Journal of Danubian Studies and Research 9 conferinţe şi simpozioane ştiinţifice, organizate în cadrul Conferinţei Internaţionale “Economie şi Globalizare”, precum și în cadrul „The Internațional Scientific Conference” „Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity” și a Conferinței Științifice Internaționale ,,Aspecte ale dezvoltării potențialului economico-managerial în contextul asigurării securității naționale”. De asemenea, autoarea a participat la conferinţe naţionale şi internaţionale, în cadrul

cărora a prezentat lucrări reprezentative cu privire la echilibrul economic, riscul-element al activității economice, legăturile dintre stabilitatea financiară și stabilitatea monetară.

Ca suport informaţional**,** autoarea a utilizat actele legislative şi normative în domeniul financiar bancar, rapoartele şi publicaţiile atât ale Băncii Naționale a României, cât și ale Băncilor Europene. De asemenea, cercetarea s-a bazat pe datele statistice ce au fost adunate din instituții precum: Institutul Național de Statistică, studiile Băncii Mondiale, a Băncii Central Europene, Directive Europene și Legi etc. Autorul a aplicat chestionare lucrătorilor bancari și persoanelor fizice sub protecția legii prelucrării datelor.

Pentru atingerea obiectivelor propuse în cadrul studiului, autorul a utilizat următoarele metode şi instrumente de cercetare: metoda documentară bazată pe accesarea şi studierea bibliografiei generale şi de specialitate; metoda grafică pentru reprezentarea datelor; metoda analizei comparative aplicată pentru instrumentele de finanţare; metoda chestionării în vederea determinării comportamentului consumatorilor de credite imobiliare.

Aprobarea rezultatelor obţinute Rezultatele cercetării au fost acceptate să fie implementate de către S.C.ATRACTIV CONSULTING S.R.L., S.C. HESTIA Assistance Finserv S.R.L. și FUNDAȚIA GAUDEAMUS-UNIVERSITATEA TOMIS din Constanţa. Cei doi agenți economici desfășoară activități de intermedieri credite și consultanță în domeniul financiar-bancar, armonizându-se cu reglementările bancare în vigoare. În cadrul academic, studenții primesc cele mai noi informații atât teoretice cât și practice cu privire la abordările financiar-valutare și monetare.

Sumarul compartimentelor tezei. Teza de doctor a fost concepută cu următoarea structură: introducere, trei capitole, concluzii generale şi recomandări, bibliografie.

Publicaţii. Rezultatele cercetărilor ştiinţifice efectuate în teza de doctor au fost publicate în zece lucrări ştiinţifice cu un volum 3,99 c.a.

CONȚINUTUL TEZEI

Capitolul 1 Fundamentarea teoretico-metodologică a echilibrului financiar-valutar în contextul economiei globale cuprinde abordări teoretice cu privire la echilibrul macroeconomic şi corelațiile dintre componentele acestuia, prezentarea balanței de plăți externe în contextul unui instrument de analiză macroeconomică, precum și legăturile dintre globalizarea financiară și stabilitatea financiară.

Teoria neoclasică, dezvoltată în jurul teoriei echilibrului economic, identifică două funcții ale echilibrului în teoria economică: în primul rând, echilibrul economic este cadru de deducere a legilor economice; iar în al doilea rând, echilibrul a fost teoretizat ca fiind un etalon al bunăstării.

Prin echilibrul macroeconomic se exprimă acea stare de corespondență dintre cererea şi oferta de agregate, din cadrul pieţelor la nivelul economiei naţionale.

Teoria echilibrului macroeconomic cuprinde două forme, considerate a fi fundamentale:

a) echilibrul static reflectă o stare a economiei considerată a fi o ipoteză de lucru, fără a avea corespondenţă în realitate. Acest echilibru se poate caracteriza prin manifestarea unor schimbări nesemnificative şi imperceptibile, ce se desfăşoară între diferitele structuri şi mecanisme ale economiei, astfel, starea generală a economiei să rămână neschimbată. Echilibrul static reprezintă o gamă largă de variabile, fiecare având corespondență între ele fiind imposibilă o instabilitate a sistemului economic. Acest fenomen, de altfel dorit, în realitate nu poate avea loc decât pe termen scurt;

b) echilibrul dinamic, presupune o tendinţa permanentă şi obiectivă la adaptare, la corelarea dinamicii ofertei în raport cu exigenţele cererii, precum şi de realizare a unei concordanţe ce este necesară între aceste mărimi, de fiecare dată la un alt nivel. Prin realizarea unui echilibru dinamic, se presupune o modificare a sistemului economic, finalizarea acestui fenomen fiind percepută ca simbolizând modificarea raportului dintre resurse şi trebuințe, dintre cererea globală şi oferta globală.

George Reisman observă că ''existența libertății este însoțită de posibilitatea ca oamenii să facă alegeri greșite sau chiar prostești. Dar nu există o altă alternativă. Această posibilitate există în prezența, și în absența libertății" [5, p.379]. Opinăm că afirmația este una evident corectă într-o activitate economică reală în care este implicat factorul uman neputând fi exclusă eroarea.

Starea de echilibru economic este acea expresie de compatibilitate şi concordanţă relativă a deciziilor ce sunt asumate de agenţii economici producători şi respectiv de consumatori, menţinându-se pe o perioadă de timp, până când intervin acei factori perturbatori ce au acţiuni contradictorii.

Prin asigurarea unui echilibru macroeconomic se presupune a se realiza un echilibru pe piaţa bunurilor şi serviciilor, pe piaţa muncii, pe piaţa capitalului, pe piaţa monetară, deci a echilibrului material, financiar-monetar și bugetar, toate acestea ducând la o multitudine de echilibre parţiale.

În acest context, ar trebui să existe o relaţie care să permită asigurarea acestor echilibre, respectându-se echilibrul macroeconomic, eventualele disfuncţionalităţi ale acestora afectând buna funcţionare a economiei naţionale.

Echilibrul economic general al economiei naționale poate fi influențat de primirea de fonduri financiare și de credite din exterior, majorarea resurselor interne, acordarea fondurilor financiare şi de credit, restituirea de credite, plăți de dobânzi și dividende etc., generând creșterea, respectiv diminuarea resurselor interne.

Pentru a se putea asigura și menține funcționarea unei economii naționale, echilibru general între fluxurile de încasări și plăți trebuie să își justifice necesitatea, prin găsirea mijloacelor și modalităților adecvate, pentru a caracteriza din punct de vedere calitativ activitatea financiar–valutară internațională.

Influențarea echilibrului economic general de către activitatea de export-import este dată de următoare relație:

$$Y + M = X + C + I \quad (1)$$

în care: Y reprezintă venitul național; M – importul; X – exportul; C – consumul intern neproductiv; I – consum pentru dezvoltare (investiții).

Relația (2) evidențiază influențarea echilibrului valutar de către consumul intern și soldul balanței comerciale:

$$Y = (C + I) + (X – M) \quad (2)$$

în care: (C + I) este consumul intern, (X – M) - soldul balanței comerciale,

Evaluând datele constatăm următoarele abordări:

- atunci când consumul intern (C + I) este mai mare decât venitul național Y, balanța comercială va fi o balanță pasivă,
- în situația opusă, și anume când (C+I) este mai mic decât venitul național Y, atunci balanța comercială va fi activă:

$$C + I > X < M \text{ sau } C + I < Y \Rightarrow X > M \quad (3)$$

Scăderile au influență atât asupra consumului intern (C + I), cât și asupra venitului național Y, modificarea ducând la o scădere a soldului balanței comerciale (X - M).

Dimensiunea modificărilor ce intervin în soldul balanței comerciale sunt influențate de modul în care variația cursului valutar se reflectă atât asupra venitului național, cât și asupra prețurilor.

În concluzie, pentru a se putea obține o majorare a venitului național va fi necesară fie o creștere a investițiilor și a exportului (I + X), fie o diminuare a importului M.

Un sistem economic ce poate fi considerat optim, este acel sistem care generează maximum din ceea ce se solicită de către societate[6, p. 11].

Stabilitatea mediului economic poate fi interpretată cu ajutorul a trei ținte primordiale și anume: creșterea economică, angajarea totală ce se poate realiza prin reducerea șomajului involuntar, stabilitatea prețurilor.

Analizând și dezvoltând aceste obiective primordiale, se pot dezvolta și ținte secundare, și anume: reducerea nivelului deficitului bugetar și a nivelului deficitului de cont curent.

Atingerea acestor obiective se poate realiza prin prelucrarea unor ținte intermediare, cum ar fi: nivelul creditului din economie, nivelul ratei dobânzii sau al cursului de schimb valutar.

Echilibrul macroeconomic se realizează în diferite direcții, după cum urmează:

- reducerea nivelului fiscalității, echilibrându-se utilizarea totală a resurselor;

- cererea agregată, ce generează inflație, se poate stabiliza printr-o politică financiară restrictivă, creșterea nivelului fiscalității precum și reducerea cheltuielilor bugetare.

Echilibrul economic general al unei țării conține trei părți: echilibrul financiar, echilibrul monetar și echilibrul valutar. Pentru a se evita a se ajunge în situația de pierderi de venit național, se ia în considerare existența unui echilibru între operațiunile care contribuie la majorarea venitului național și cele care determină o diminuare a acestuia.

Cele trei ținte primordiale pot fi observate ca fiind componente ale echilibrului de pe principalele piețe macroeconomice, astfel:

- creștere economică pozitivă este acea estimare a situației de pe piața bunurilor și serviciilor;
- nivelul de ocupare a forței de muncă presupune o evaluare pentru stabilirea unui echilibru pe piața principală a factorilor de producție și a forței de muncă;
- stabilitatea nivelului general al prețurilor se poate considera ca fiind reflectarea echilibrului pieței monetare.

Stabilitatea prețurilor influențează echilibru macroeconomic și se poate aprecia cu ajutorul inflației.

Inflația, poate fi definită ca fiind acea creștere a nivelului general al prețurilor bunurilor și serviciilor, iar ca urmare a acestei situații, puterea de cumpărare a monedei afectate de inflație va scădea.

Acest fenomen economic poate fi cuantificat prin rata inflației *RI*, care se calculează pe baza indicelui prețului *Ip*:

$$RI_n = \left(\frac{Ip_n}{Ip_{n-1}} \right) x100 \quad (4)$$

Indicele prețului se poate calcula sub două forme: deflatorul P.I.B. (*DPIB*), respectiv indicele prețurilui de consum *IPC*:

- deflatorul P.I.B. este indicele statistic de tip Paasche, ce cuantifică efectul modificării prețurilor, folosind ca pondere cantitățile curente (q_1).

Echilibrul monetar, ca parte a echilibrului economic şi ca urmare a industrializării puternice a pieţelor financiare, cauzează globalizare financiară şi înăsprirea concurenţei.

Politicile de gestionare a riscului de firmă sunt supuse unei transparenţe fără precedent, ceea ce permite o percepţie corectă a influenţei monedei asupra creşterii sau descreşterii acestui risc.

Balanţa de plăţi externe, face referire doar la acele operaţiuni desfăşurate de rezidenţii ce activează în cadrul teritoriului economic.

Echilibrul general economic al unui stat este un balans între echilibrul monetar, cel valutar și un mix de politici economice adaptate economiei statului respectiv dar și contextului economic general în care funcționează economia.

Deficitul este întotdeauna consecința unor perioade economice în care statul cheltuiește mai mult decât încasează, iar la nivel de economie, se consumă peste ceea ce se realizează ca venituri. Scopul primordial pentru care un stat își constituie rezerve valutare este determinat de necesitatea de a dispune, atunci când situația o va impune, de capacitatea rapidă de achitare a obligațiilor valutare, utilizându-se operațiunile de plată internaționale doar după ce au fost utilizate toate celelalte metode de încasare a contravalorii exportului, contractarea de credite comerciale și bancare, accesarea de fonduri financiare, precum și atragerea de fonduri de pe piața internațională de capital.

Echilibrarea balanţei de plăţi va prezenta multă vreme o problemă foarte complexă şi imposibil de realizat, iar în cele mai multe cazuri intervenţia statului în vederea echilibrării economice afectează interesele celorlalte state partenere.

Statul dispune de o multitudine de politici pe care le poate folosi în scopul ajustării deficitelor din balanţa de plăţi externe. Acestea pot fi redate astfel:

- Politici monetare reprezentate de: rate de dobândă, operaţiuni pe piaţa liberă desfășurate de banca centrală, rezerve bancare obligatorii.
- Politicile bugetare, reprezintă acele politici care au în vedere creşterea veniturilor ce provin din impozite şi taxe, această operațiune realizându-se cu ajutorul unei fiscalități sporite sau cu ajutorul colectării fondurilor datorate statului şi prin reducerea cheltuielilor bugetare. Cu ajutorul acestor politici se limitează mărimea deficitului bugetar intern, având finanţare externă din fonduri împrumutate (mai ales în cazul ţărilor în curs de dezvoltare). În același context, deficitele sunt finanţate în sistem inflaţionist prin emisiune de monedă, fapt ce poate cauza extrem de mult exporturilor, deteriorând şi mai mult deficitul contului curent. [17, pag.231-235]
- Demonetizarea cursului de schimb face parte din politica monetară având ca și consecință directă stimularea exporturilor şi demobilizarea importurilor;
- Stabilirea de bariere tarifare şi netarifare în direcția importului având rol de a limita cantitativ importurile.

- Reechilibrarea balanţei comerciale se poate realiza prin procesul de stimulare şi promovare a exporturilor.
- Subvenționarea deficitelor din Balanța de Plăți Externă, face referire la capacitatea de a se acoperi un deficit comercial cu ajutorul unui credit extern acordat în baza unor cursuri de schimb stabile.
- Atragerea investițiilor străine directe şi de portofoliu poate contribui la reechilibrarea balanţei de plăţi prin capitalul străin congestionat în economie, care generează micşorarea cererii de valută și sprijinirea cursului, pe fondul unei balanțe comerciale deficitare;

Crizele financiare reprezintă o caracteristică importantă a sistemului economic capitalist.

„În România, riscul de revenire pe plan intern la politici fiscale prociclice este în creștere, acesta materializându-se deja parțial prin adoptarea bugetului pentru anul 2016 cu un deficit de 3 % din PIB, de peste două ori mai mare decât cel realizat în 2015, semnalizând inversarea tendinței de consolidare fiscală din perioada 2010-2015. Presupunându-se că nu apar politici fiscal-bugetare noi, deficitul bugetar se va apropia de 4 % din PIB în anul 2017, ceea ce va determina reintrarea României în procedura de deficit excesiv".

În **capitolul 2 Analize și comparații privind asigurarea echilibrului financiar-valutar prin aplicarea Legii Dării în plată** sunt analizați statistic indicatorii macroeconomici și financiar-monetari, descriindu-se indicatorul macroeconomic fundamental, și anume PIB-ul, important pentru a evidenția situația economică a unei țări.

Totodată, autoarea analizează la nivel comparativ modele internaționale privind asigurarea echilibrului financiar-valutar prin aplicarea Legii Dării în Plată**.** În cadrul acestei analize se pun în evidență obiectivele comune a acestei directive, urmărindu-se în principal asigurarea funcționării pieței de credit ipotecar într-un mod responsabil.

Conturile naționale reprezintă sursa unei multitudini de indicatori economici binecunoscuți. Așa cum se precizează în revista "Statistics explained" (mai 2015), Produsul intern brut (PIB) este cea mai utilizată unitate de măsură pentru dimensiunea globală a unei economii, în vreme ce indicatorii derivați precum PIB pe cap de locuitor – de exemplu, în moneda euro sau ajustat pentru a ține seama de diferențele de nivel al prețurilor – cunosc o utilizare largă drept instrumente de comparare a nivelurilor de trai sau de monitorizare a procesului de convergență în Uniunea Europeană (UE). Din aceste considerente, în lucrarea de față am adus în atenție, indicatorul derivat PIB/locuitor, care apare prezentat în tabelul 2.1

Tabelul 2.1 Evoluția Produsului Intern Brut în Româmia,în perioada 2010 – 2016 mld lei

Ani Indicatori	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
PIB	***533881,1***	***565097,2***	***595367,3***	***637456,0***	***667577,4***	***711102,7***	***761473,6***
Populația	20246798	20147857	20060182	19985814	19908574	19760000	19310216
PIB/loc	***26368,7***	***28047,8***	***29679,1***	***31895,4***	***33532,2***	***35986,9***	***39433,7***

Sursa: Anuarul statistic al României -2016

O analiză a produsului intern brut pe cap de locuitor, elimină influența dimensiunii absolute a populației, ceea ce face posibilă chiar o comparație între diferite țări. În graficele de mai jos s-au reprezentat atât evoluția PIB-ului cât și a populației României în perioada 2010 – 2016.

Datele privind produsul intern brut în monedele naționale pot fi convertite în standarde ale puterii de cumpărare (SPC), utilizând parități ale puterii de cumpărare, care reflectă mai degrabă puterea de cumpărare a fiecărei monede şi mai puțin cursurile de schimb ale pieții, în acest mod diferențele de nivel dintre țări sunt eliminate.

În Republica Moldova, evoluția parametrilor analizați anteriori este următoarea:

Republica Moldova (Prețuri curente – mii Euro)

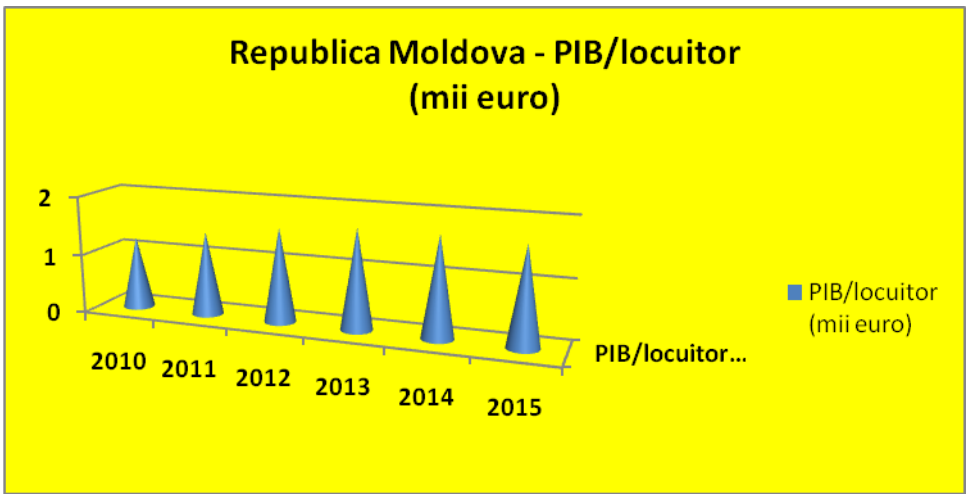
Ani / Indicatori	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PIB (mii euro)	4383394	5040657	5668998	6009918	6013792	5864794
Populația (locuitori)	3562000	3560000	3560000	3559000	3556000	3554000
PIB/loc (mii euro)	1,231	1,416	1,593	1,689	1,691	1,650

Sursa : http://statbank.statistica.md

Din datele prezentate, în opinia autoarei relevant este indicatorul PIB/locuitor, care indiscutabil arată un nivel scăzut al productivității economiei Republicii Moldova față de România.

Raportul PIB-ului pe cap de locuitor este un indice de volum care permite compararea din acest punct de vedere între țări.

Din acest punct de vedere Republica Moldova nu se situează pe o poziție foarte bună în contextul economiilor cu care are relațiile economice cele mai dezvoltate (UE și Federația Rusă).

Sursa : http://statbank.statistica.md

Analiza individuală a acestui indicator nu poate fi un reper absolut pentru evaluarea competititivității unei economii, dar valoarea absolută a acestuia este un reper cu privire la productivitatea unei economii cât și cu privire la nivelul de trai al populației din acel stat. Din această perspectivă, indicatorul PIB/locuitor nu este unul bun, nici pentru Republica Moldova dar nici pentru România, chiar dacă acesta din urmă este mai ridicat, în raport cu economiile statelor dezvoltate din UE cu care avem relații economice din ce în ce mai aprofundate.

În ceea ce privește România, vom proceda la o analiză aprofundată a indicatorilor, multe din concluzii fiind aplicabile și economiei Republicii Moldova, evident cu anumite particularități.

Modelul asigurării echilibrului financiar-valutar aplicat în România prin aplicarea Legii dării în plată: OUG nr. 52/2016 privind contractele de credit pentru consumatori referitoare la bunurile imobile, pentru modificarea și completarea OUG nr.50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori. Scopul acestei ordonanțe este de a transpune și a aplica prin legislația națională Directiva 2014/17/ UE a Parlamentului European de modificare a Directivelor 2008/48 / CE și 2013/36 / UE și Regulamentul (UE) nr 1093/2010.

Încă de la început trebuie subliniat faptul că Directiva 2014/17/EU reglementează contractele de credit pentru consumatori referitoare la proprietăți imobiliare rezidențiale, în timp ce OUG 52/2016 reglementează contractele de credit de consum cu privire la orice tip de bunuri imobile.

Făcând o comparație între OUG 52/2016 și Directiva 2014/17/UE, standardele de protecție a consumatorilor din România sunt mai mari decât cele prevăzute de legiuitorul european. OUG 52/2016 reglementează contractele de credit pentru consumatori care se referă la: vânzarea, respectiv cumpărarea unor bunuri imobile ce sunt garantate cu o ipotecă pe imobile active sau implică un drept legal pe un bun imobil.

Avuția se compune din active financiare și active nefinanciare, iar principalul activ nefinanciar este o proprietate imobiliară sau mai multe.

Această lege, dacă se aplică, va avea impact asupra pieței imobiliare. Potrivit viceguvernatorului României L.Voinea, consecințele Legii dării în plată pot dezvolta un risc sistemic asupra sectorului financiar, a debitorilor și deponenților, generând necesitatea unui avans mai mare, dobânzi mai mari, un număr mai mare de ani necesari pentru a economisi bani pentru plata avansului, posibile pierderi din partea deponenților, erodarea incluziunii financiare în sensul în care accesul la creditare se reduce pentru cei cu venituri mici, dar și impact asupra avuției naționale. În opinia BNR, legea va avea consecințe negative pentru sistemul bancar, pentru Guvern și pentru întreaga economie, din cauza scăderii consumului. Acesta a prezentat și poziția Comisiei Europene pe această temă, cuprinsă în Raportul de țară pentru România, ”aceasta propunere de lege privind darea în plată nu transpune Directiva 2014/17/UE, pentru că acolo darea în plată are caracter voluntar, nu obligatoriu, ridică întrebări cu privire la aplicarea retroactivă, cu privire la aplicarea nediferențiată, cu privire la disciplina de plată și sentimentul investitorilor cu privire la activitatea de creditare pe viitor”, spunându-se că se generează un risc sistemic ce afectează stabilitatea financiară.

Elementele problematice pentru bănci par a fi actuala versiune a legii privind darea în plată și impactul anumitor hotarâri ale instanțelor care pun în aplicare legea privind clauzele abuzive. Unele inițiative legislative privind conversia creditelor în monedă străină în credite în moneda locală cuprind dispoziții care ar putea avea un impact negativ asupra băncilor.

Mai multe dispoziții din proiectul de lege privind stingerea datoriilor, aprobat recent de Parlament, ridică preocupări cu privire la impactul lor asupra economiei și asupra stabilității financiare.

În noiembrie 2015, Parlamentul a adoptat un proiect de lege privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite. Proiectul de lege a fost adoptat fără a se lua în considerare diversele opinii abilitate, privind impactul negativ pe care respectiva lege îl va avea asupra sectorului bancar și a stabilității financiar-monetare.

La 18 decembrie 2015, BCE a formulat un aviz cu privire la acest proiect de lege, prin care s-a expus impactul negativ pe care îl pot avea dispozițiile proiectului de lege asupra economiei și stabilității financiare.

Proiectul de lege privind darea în plată introduce modificări semnificative ale cadrului juridic aplicabil contractelor de credit, dând dreptul debitorilor de a renunța la datoria dintr-un contract de împrumut prin transmiterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil ipotecat către alți creditori, fără a fi nevoie de consimțământul creditorului.

Aceste modificări din lege, transformă datio in solutum într-o obligație pentru creditori la stingerea datoriilor legate de creditele care au fost garantate cu bunuri imobile, la cererea debitorilor.

În cadrul domeniului de aplicare al proiectului de lege se încadrează atât contractele de credit încheiate după data intrării legii în vigoare, cât și la contractele de credit deja existente.

Proiectul de lege privind darea în plată are în vedere toate contractele de credit încheiate între persoane fizice și instituții de credit ce au drept garanție bunuri imobile.

Obiectivul acestui proiect de lege este protejarea persoanelor fizice, dar prin formularea dispozițiilor se acordă posibilitatea ca legea să poată fi aplicată și creditelor acordate întreprinderilor, dacă există un codebitor persoană fizică, ce răspunde solidar cu întreprinderea care a contractat creditul.

Această lege este aplicabilă tuturor tipurilor de credite, indiferent de statutul acestora (performante sau neperformante) cât și de moneda în care au fost contractate.

Debitorii pot beneficia de dispozițiile acestei legi indiferent dacă locuiesc sau nu în bunul ipotecat sau dacă mai dețin și alte bunuri.

Datorită faptului că legea îi vizează atât pe consumatorii cât și pe debitorii vulnerabili care se confruntă cu dificultăți financiare, nu se descurajează comportamentul speculativ al debitorilor care decid să înceteze rambursarea datoriei deși au capacitatea de a plăti în continuare.

Investitorii străini pot considera acest act legislativ a fi o sursă de insecuritate juridică și își pot modifica strategia de investiții.

Proiectul de lege privind darea în plată poate afecta activitatea de creditare întrucât se afectează fluxul de numerar al instituțiilor de credit.

Datorită acestor modificări legislative, instituțiile de credit vor majora valoarea avansului solicitat pentru acordarea unui credit, acest fapt restricționând accesul persoanelor fizice la credite.

O parte dintre dispozițiile acestui proiect de lege privind darea în plată pot genera un risc sistemic, iar punerea în aplicare a acestei legi poate constitui o provocare pentru stabilitatea financiară [40]. În prezenta lucrare, urmare a cercetării de piață efectuate, am identificat unele dintre aceste riscuri semnificative, inclusiv soluții de gestionare a acestora.

În cadrul simulărilor financiare ce au fost întreprinse de analiști s-a ajuns la concluzia că prin actuală formă a proiectului de lege, instituțiile financiar bancare vor fi puse în situația de a recomanda și adopta anumite măsuri prudențiale necesare reducerii riscului de credit și pentru a se proteja fondurile deponenților și acționarilor din care se acordă credite.

Pentru asigurarea stabilității economice şi financiare, se presupune existenţa capacităţii sistemului de a putea face faţă factorilor entropici endogeni sau exogeni şi de a genera şi stimula alţi factori anti-entropici care conduc la o stare de echilibru dinamic, cu reale perspective de progres. Statele lumii pot asigura stabilitatea economică atât prin limitarea intrărilor speculative de capital cât şi prin încurajarea investiţiilor pe termen lung.

Datorită măsurilor inadecvate de control al capitalului, există pericolul formării unor noi bule speculative ale activelor de pe pieţele emergente [42].

Reformele structurale, inclusiv cele din sectorul financiar, deţin un rol esenţial în cadrul acestui mix. "Globalizarea financiară are un potenţial mai mic de a genera instabilitate în acele ţări în care sectoarele financiare sunt mai dezvoltate, instituţiile mai puternice, politicile macroeconomice mai sănătoase şi sistemele comerciale mai deschise" [43].

Realizarea unui mix de politici adecvat este mult mai importantă decât fiecare politică în parte. Restrictivitatea sporită a politicii monetare nu poate compensa decât pe termen scurt lipsa susţinerii din partea reformelor structurale, a politicii fiscal-bugetare şi a politicii veniturilor, iar situaţia rezultată ar fi suboptimă din perspectiva convergenţei reale.

Politica fiscal-bugetară deţine un rol-cheie în asigurarea menţinerii dezechilibrului extern la un nivel sustenabil.

Astfel, sectorul public ar trebui să se restrângă pentru a oferi un spaţiu de manevră mai extins sectorului privat, evitându-se practicarea unei conduite prociclice. Totodată, politica veniturilor trebuie să rămână prudentă şi să nu transmită semnale inadecvate pentru stabilirea salariilor în sectorul privat [44].

În sprijinul politicii monetare, s-a studiat produsul intern brut și elementele care îl compun, dar și elemente de politică monetară – masă monetară, credite acordate gospodăriilor populației, societăților financiare nemonetare și societăților nefinanciare, precum și depozitelor acestora. Din acest motiv, susținem că produsul intern brut este cel mai consistent și relavant indicator macroeconomic, el indicând corect și viabil gradul de dezvoltare al unei țări.

Ca element fundamental, PIB-ul este important în planificarea investițiilor pe termen lung și a politicii monetare, între cele două existând o corelație directă. Relevanța lui asupra cursului de schimb monetar se manifestă pe perioade mari de timp. Astfel, o valoare mare a acestuia denotă o situație prosperă în economia unei țări.

S-a realizat în acest mod o analiză care a permis atât studierea nivelului de trai al populației, cât și studierea preferințelor consumatorilor de produse bancare, după criza din perioada 2008-2012.

Analizând situația sistemului bancar, s-a observat că populația a continuat să aibă încredere în acesta, solicitând credite atât pentru consum cât și pentru achiziționarea de locuințe.

S-a optat la nivelul anului 2014 pentru credite în euro, dar în următorii ani populația a ales moneda națională. De asemenea, populația a preferat depozitele la termen, în defavoarea celor overnight, probabil datorită dobânzilor mai atractive.

În ceea ce privește propunerile care impun utilizarea unor niveluri ale cursului de schimb, altele decât ratele de piață pentru conversia creditelor acordate în franci elvețieni, consider că această problemă ar trebui să fie tratată de la caz la caz între băncile care au acordate astfel de credite și clienții acestora, pentru a se putea ajunge la soluții viabile.

Este în interesul băncilor să-și păstreze clienții, de aceea vin cu propuneri eficiente, care ar trebui să păstreze un echilibru între clienți, posibilitățile de a rambursa împrumuturile și capacitatea de a limita pierderile. Aceste propuneri sunt în măsură să contribuie la creșterea economică.

Forțându-se aplicarea unor regulamente legislative, nu se reușește respectarea principiilor economiei de piață sau a principiilor europene relevante, existând riscul generării unor situații de inechitate între clienți. Urmare a acestor interpretări, băncile recomandă clienților să fie prevăzători în luarea unor decizii în perioadele de volatilitate pe piețele valutare, datorită faptului că poate fi afectată rambursarea creditelor pe termen lung.

O legislație de tipul Legii dării în plată, ar putea fi benefică doar atâta timp cât nu s-ar încuraja abuzurile în timpul punerii în aplicare, determinând persoanele să gestioneze bugetele mai eficient pentru o adevărată prioritizare a obiceiurilor lor de cheltuieli și nevoi.

La nivel de țară, această inițiativă nu este promovată în mod corespunzător, consumatorii căutând soluții pentru menținerea standardelor de viață ridicate, chiar dacă veniturile lor au scăzut ca urmare a crizei financiare.[45]

Capitolul 3 Asigurarea echilibrului financiar-valutar prin implemenarea metodei DĂRII ÎN PLATĂ prezintă interpretarea chestionarelor aplicate atât prestatorilor de servicii bancare, cât și beneficiarilor de credite bancare. Chestionarele au fost administrate cu scopul de a obține informații pertinente și concludente asupra modalităților de protecție atât a entităților bancare cât și a consumatorilor de credite ipotecare. Această cercetare s- a întreprins cu scopul de a se atenua și conștientiza impactul devastator pe care l-a avut ,,larghețea" acordării de credite neperformante și fără acoperire reală. Activitatea de cercetare științifică a lucrării a fost focalizată pe testarea și evaluarea reacției actorilor interesați privind aplicarea Legii dării în plată în România, element de reglementare al domeniului, de noutate absolută la nivel național. Activitatea de reglementare a creditelor ipotecare a fost una progresivă fiind abordată, sub diverse forme, atât la nivelul statelor europene cât și la nivel UE. Evident că reglementările UE au ca obiective elaborarea si integrarea unor instrumente comune, aplicabile tuturor statelor membre, pentru asigurarea echilibrului pietei, dar și prevenirea unor efecte sociale majore.

Reglementările introduse au avut evident consecințe majore asupra pieței prin apariția si manifestarea unor riscuri specifice: - risc sistemic asupra sistemului bancar, creșterea nivelului avansului necesar la contractarea unui credit, creșterea dobânzilor, restricționarea accesului la credite pentru categoriile sociale cu venituri reduse și în final efecte asupra acumulărilor de capital și a avuției naționale a unui stat. Pentru asigurarea stabilității economice şi financiare, se presupune existenţa capacităţii sistemului de a putea face faţă factorilor entropici endogeni sau exogeni şi de a genera şi stimula alţi factori anti-entropici care conduc la o stare de echilibru dinamic cu reale perspective de progres. Statele lumii pot asigura stabilitatea economică atât prin limitarea intrărilor speculative de capital cât şi prin încurajarea investiţiilor pe termen lung.

În cadrul cercetării s-au urmărit următoarele aspecte:

- identificarea fenomenelor, variabile sau a grupurilor de variabile care interesează;
- evidenţierea legăturilor cauzale şi a gradului de asociere dintre ele;
- caracterizarea modului de variaţie şi de repartiţie a acestora;
- evaluarea diferenţelor de evoluţie dintre ele;
- determinarea tendinţei centrale privind evoluţia lor;
- realizarea unor estimări şi previziuni referitoare la evoluţia lor viitoare.

Elementele cheie pentru asigurarea succesului activității de cercetare științifică au fost:

- Formularea corectă a obiectivelor.
- Identificarea și selectarea grupurilor țintă relevante.
- Elaborarea unor chestionare complexe, adaptate la problematică dar relativ ușor de aplicat grupului tintă.
- Cuantificarea rezultatelor în vederea comparării acestora.
- Analiza și interpretarea rezultatelor, formularea concluziilor.

Abordarea cercetării a fost dual: pe de o parte banca cu profesioniștii în domeniu (***furnizorii de credite***) iar pe de altă parte utilizatorii (***beneficiarii de credite***).

Sub aspect procentual observăm că apar modificări în ceea ce privește comportamentul de cumpărare a creditelor imobiliare, deoarece apar frecvent creșteri ale monedelor de creditare care duc la destabilizarea bugetului persoanelor care au contractat credite și de cele mai multe ori la imposibilitatea de a mai putea efectua plățile riscând să piardă bunurile achiziționate pe bază de credit.

Fluctuațiile DAE influențează de asemenea comportamentul consumatorului de credite persoanele intervievate spunând că sunt influențate de fluctuația dobânzii, drept pentru care nu

își pot permite creșteri foarte mari față de calculele inițiale, nivelul de trai din țară impunând aceste restricții.

Sub aspect procentual, consecințele executării silite sunt văzute de respondenți ca un proces prin care vor exista foarte multe imobile în gestiunea băncilor, considerând această măsură descurajatoare în perspectiva contractării unui credit imobiliar.

Apreciez că eșantioanele selectate și metodele utilizate în cercetare sunt de natură să susțină formularea unei opinii fundamentate, cu un grad de asigurare rezonabil asupra domeniului abordat.

a) Informarea beneficiarilor – educația economică a acestora

O primă concluzie a cercetării care se impune cu evidență, o constituie nivelul scăzut de informare al beneficiarilor asupra conținutului, principiilor și implicațiilor Legii dării în plată. Plecând de la această ipoteză de lucru, toate acțiunile ulterioare pe această piață riscă a fi distorsionate întrucât este evident că nu poți lua decizii corecte sau nu te poți implica cu șanse reale de succes, într-un domeniu necunoscut.

Având în vedere concluziile cercetării efectuate, caracterul de noutate în piața imobiliară a principiului dării în plată și nu în ultimul rând ponderea economică majoră a pieței imobiliare, cu efectele sociale asociate, apreciez că se impune dezvoltarea unei direcții concentrate pe informarea și educarea economică a beneficiarilor, din partea statului dar și a instituțiilor financiar-bancare interesate, cu focalizare pe aspectele esențiale ale prevederilor Legii dării în plată.

b) Distribuția și tratarea riscului

În corelație cu cele susținute anterior apreciez că se impun de asemenea alte două soluții pentru creșterea ratei de succes a metodei ,,Dării în plată,, pe piața activelor imobiliare.

Prima dintre acestea se referă la asigurarea serviciilor de consultanță înaintea semnării contractului de finanțare, astfel încât, beneficiarul să conștientizeze și să-și asume partea de riscuri dintr-un asemenea contract economic.

O a doua direcție de acțiune identificată se referă la analiza de risc ce trebuie efectuată înaintea contractării împrumutului și distribuția echilibrată a riscurilor între cele două părți. Evident că în această etapă trebuiesc identificate și măsuri de tratare a riscurilor
(reasigurarea împrumutului, asigurări de boală/deces etc.)

c) Efectul de bumerang

Urmare a cercetării pe care am efectuat-o prin metodele analitice de interpretare a rezultatelor utilizate, am identificat un trend economic cu riscuri structurale asupra pieței imobiliare și care s-a manifestat violent în perioada ultimei crize economico-financiare globale

(2007 – 2008). Fenomenul constă în utilizarea pe scară largă a unor metode de distorsionare a pieței și de manipulare a beneficiarilor. Procedeele utilizate au fost multiple, cele mai cunoscute fiind utilizarea unor instrumente financiare derivate sau publicitatea agresivă și înșelătoare. Aplicarea acestor metode a generat profituri uriașe pe termen scurt pentru instituțiile financiare și angajații lor, dar au avut ca efect final intrarea în incapacitate financiară a beneficiarilor, blocarea pieței, efecte sociale devastatoare pentru procente semnificative ale populației și falimentul unor instituții financiar-bancare de nivel global.

În concluzie, instituțiile financiare care au împins piața spre o dezvoltare fără susținere economică au sfârșit prin a intra în faliment – efectul de bumerang.

Soluțiile pe care le-am identificat pentru limitarea și controlul repetării unor asemenea fenomene economice în piața imobiliară se referă la reglementarea mai aplicată a activităților de creditare, gestionarea adecvată a riscurilor asociate, eliminarea sau limitarea utilizării unor instrumente financiare speculative, limitarea sau eliminarea utilizării mijloacelor de manipulare a pieței prin publicitate înșelătoare precum și alte metode alternative. Pe acest segment un rol important revine instituțiilor internaționale cu rol de reglementare, dar și organismelor specializate ale statului (Guvern, Banca Națională, Parlament).

d) <u>Efectele de nivel doi</u>

Având în vedere că metoda dării în plată este una relativ nouă și a fost impusă de necesitatea limitării riscurilor de supraîncălzire a pieței imobiliare (principala cauză a recentei crize economico-financiare globale), am încercat să identific o serie de riscuri specifice aplicării Legii dării în plată. Conform datelor colectate, unul din cele mai semnificative riscuri se referă la transferul către instituțiile financiar-bancare a unui număr semnificativ de imobile din partea beneficiarilor. Acest fenomen poate genera dificultăți majore pentru respectivele instituții, cheltuieli de securitate și întreținere a acestora, scăderea dramatică a prețului în piață și chiar falimentul unor instituții bancare.

Pentru limitarea manifestării unui asemenea ***risc de nivel doi (blocarea băncii cu active imobiliare greu valorificabile),*** propun următoarele soluții de gestionare a riscurilor:

- Analiza și evaluarea corectă a situației financiare a viitorului beneficiar, încă din faza de selectare și acordare a creditului.
- Consilierea beneficiarilor cu privire la toate categoriile de riscuri asumate într-o asemenea tranzacție.
- Evaluarea corectă a valorii imobilului pe principiul prudențialității economice.

- Restrângerea aplicării Legii dării în plată la segmentele de beneficiari unde aplicarea are efecte sociale reale și evitarea utilizării speculative a principiilor legii.

e) <u>Limitarea riscurilor financiare</u>

Un alt domeniu de manifestare a efectelor legii dării în plată, identificat ca fiind o preocupare majoră a beneficiarilor dar și a lucrătorilor în instituțiile financiar-bancare se referă la gestionarea riscurilor financiare asociate unor contracte de împrumut ipotecar. Astfel, conform răspunsurilor colectate și analizate, două ar fi aceste categorii de riscuri care preocupă actorii interesați – evoluția nivelului DAE (dobânda anuală efectivă), respectiv evoluția cursului monedei de credit în raport cu moneda în care se realizează veniturile de către beneficiari.

Pentru ***limitarea sau gestionarea riscurilor financiare identificate***, în opinia mea, posibile soluții ar fi următoarele:

- Recomandarea contractării împrumutului în moneda în care beneficiarul realizează venitul, eliminând astfel riscul evoluției cursului de schimb. Este esențial ca această oportunitate să facă obiectul activității de consiliere înainte de acordarea creditului ipotecar, cu specialiștii instituției bancare.

- Detalierea clară a componentelor DAE în contractul de finanțare, astfel încât beneficiarul să conștientizeze riscul asumat încă din etapa de angajare a creditului.

- Măsuri de stabilitate economico-financiară macroeconomice, gândite și aplicate la nivelul statului pentru a menține în echilibru evoluția pieței imobiliare.

Recomandări

Echilibrul macroeconomic presupune menținerea echilibrului pe piaţa bunurilor şi serviciilor, pe piaţa muncii, pe piaţa capitalului, pe piaţa monetară, toate aceste activităţi secvenţiale corelându-se la un întreg.

Apariţia eventualelor disfuncţionalităţi ale acestora pot avea drept consecinţă producerea dezechilibrului macroeconomic cu influenţe majore în funcționarea economiei naționale.

Echilibrul economic general al economiei naționale poate fi influențat de majorarea resurselor interne prin obținerea de fonduri financiare și de credite din exterior, respectiv de micșorarea acestora, rambursarea de credite, plăți de dobânzi și dividende.

În vederea asigurării sustenabilității și menținerii funcționale, în condiții de echilibru a economiei naționale, precum și păstrarea echilibrului general între fluxurile de încasări și plăți, se impune identificarea mijloacelor și modalităților adecvate pentru activitatea financiar–valutară internațională.

Asigurarea echilibrul macroeconomic ar trebui să se poată realiza, astfel:

- în cazul cheltuielilor bugetare sporite, prin reducerea nivelului fiscalității, stimulându-se cererea agregată și mutându-se astfel echilibrul către punctul de utilizare totală a resurselor;

- în cazul în care economia este dincolo de punctul de echilibru, cererea agregată este în creștere generând inflație, putându-se realiza o politică financiară restrictivă care, presupune creșterea nivelului fiscalității precum și reducerea cheltuielilor bugetare, diminuându-se astfel cererea agregată și astfel reducându-se inflația.

Echilibrul monetar este parte a echilibrului economic şi o consecință a industrializării puternice a pieţelor financiare. În acest context are loc globalizarea financiară şi înăsprirea concurenţei, aceasta din urma fiind generată de acţiunile de dereglementare.

Echilibrul monetar este un factor esențial al echilibrului general, fiind prezent permanent în mediul de afaceri, dar şi social.

Politicile de gestionare a riscului de firmă sunt supuse unei transparenţe fără precedent, ceea ce permite o percepţie corectă a influenţei monedei asupra creşterii sau descreşterii acestui risc.

Crizele financiare afectează la rândul lor mediul de afaceri, inclusiv pe cel internaţional, astfel, creșterea dezechilibrelor financiare şi monetare mondiale duc la nesustenabilitatea țării respective.

Acumularea rapidă de rezerve de schimb poate fi coroborată cu unele crize economice şi atunci efectele devin nemăsurabile. Echilibrul valutar este necesar a fi realizat astfel încât, să fie posibilă activitatea de import de materii prime, servicii, tehnologii cu un consum optim de valută.

Echilibrul financiar – valutar se află într-un raport de concordanță cu categoriile de lichiditate și solvabilitate internațională.

La nivel național, riscul de revenire la politici fiscale prociclice este în creștere, acesta fiind materializat parțial prin adoptarea bugetului pentru anul 2016 cu un deficit de 3 % din PIB, de peste două ori mai mare decât cel realizat în 2015, semnalizându-se o tendință de inversare a consolidării fiscale din perioada 2010-2015.

În contextul în care nu vor apărea politici fiscal-bugetare noi, deficitul bugetar se va putea apropia de 4 % din PIB în anul 2017, ducând la reintrarea României într-o procedură de deficit excesiv.

Orientarea politicii datoriei publice este îndreptată spre folosirea mai mult a resurselor externe pentru finanţarea şi refinanţarea deficitelor, pentru a nu crea presiuni asupra pieţei interne. Prin această orientare a politicii datoriei publice este stimulată creşterea investiţiilor interne bazată pe resursele interne disponibile. Preluarea unei părţi importante de finanţare a

deficitelor bugetare la extern este posibilă datorită intrării României pe pieţele internaţionale de capital.

Statele lumii pot asigura stabilitatea economică atât prin limitarea intrărilor speculative de capital cât şi prin încurajarea investiţiilor pe termen lung, și anume:

- prevenirea repetării practicilor de creditare și împrumut iresponsabile;
- crearea unei piețe unice mai eficiente și mai competitive pentru ipoteci;
- consolidarea încrederii consumatorilor și mobilitatea clienților;
- stabilirea unor condiții de concurență echitabile și promovarea activității transfrontaliere.

Pentru a putea proteja consumatorii în contractele de credit pentru proprietăți, statele membre trebuie să se asigure că:

- firmele ipotecare acționează profesional, iar personalul are un nivel de cunoștințe și competențe adecvat și adaptat exigențelor pieței;
- publicitatea pe care o fac produselor este corectă și nu induce potențialul consumator în eroare, oferindu-i informații ambigue ce l-ar determina să facă o alegere eronată;
- creditorii pot efectua un test de accesibilitate, privind veniturile și cheltuielile clienților, pentru a stabili dacă aceştia îşi pot permite creditul ipotecar;
- sunt respectate standardele minime în cazul în care se oferă consiliere consumatorilor;
- creditorii instituie măsuri de protecție suplimentare ale consumatorilor în cazul în care creditele sunt într-o monedă străină, pentru a proteja clientul împotriva riscului ratei de schimb;
- consumatorilor le este permisă ieșirea dintr-un credit ipotecar înainte de a ajunge la sfârșitul termenului;
- creditorii exercită o toleranță rezonabilă pentru clienții aflați în dificultate de plată înainte de inițierea procedurii de repunere;
- funcționarea mai facilă pentru intermediarii de credit ipotecar pentru a funcționa la nivel transfrontalier; și
- accesul consumatorilor la căile de atac transfrontaliere.

Realizarea unui mix de politici adecvat este mult mai importantă decât fiecare politică în parte. Restrictivitatea sporită a politicii monetare nu poate compensa decât pe termen scurt lipsa susţinerii din partea reformelor structurale, a politicii fiscal-bugetare şi a politicii veniturilor, iar situaţia rezultantă ar fi suboptimă din perspectiva convergenţei reale.

Politica fiscal-bugetară deţine un rol-cheie în asigurarea menţinerii dezechilibrului extern la un nivel sustenabil. Cu alte cuvinte, sectorul public ar trebui să se restrângă pentru a oferi un spaţiu de manevră mai extins sectorului privat, evitând astfel şi practicarea unei conduite prociclice.

În vederea identificării celor mai bune soluții privind politica monetară s-a studiat produsul intern brut și elementele care îl compun, și anume, masa monetară, creditele acordate gospodăriilor populației, societăților financiare nemonetare și societăților nefinanciare, precum și depozitele acestora. Din acest motiv, susțin că produsul intern brut este cel mai consistent și relavant indicator macroeconomic, el indicând corect și viabil gradul de dezvoltare al unei țări.

PIB-ul este important în planificarea investițiilor pe termen lung și a politicii monetare, între cele două existând o corelație directă, însă relevanța lui asupra cursului de schimb monetar se manifestă pe perioade mai mari de timp. De asemenea, este de reținut că o valoare mare a acestuia denotă o situație prosperă a economiei unei țări.

Am realizat în acest mod o analiză care a permis atât studierea nivelului de trai al populației, cât și studierea preferințelor consumatorilor de produse bancare.

Pe baza analizei evoluției componentelor produsului intern brut, am observat că acestea au avut un trend ascendent. Analizând situația sistemului bancar, am observat că populația a continuat să aibă încredere în acesta, solicitând credite atât pentru consum cât și pentru achiziționarea de locuințe.

Necesitatea realizării echilibrului financiar public este impusă chiar de respectarea uneia dintre funcţiile statului vizând satisfacerea nevoilor generale ale societăţii. Ca urmare, autorităţile publice contractează împrumuturi pentru a restabili echilibrul dintre încasările şi plăţile ce au loc la nivelul sectorului public. Totodată, aceste împrumuturi creează o cerere suplimentară de resurse de împrumut din partea statului care trebuie să-şi găsească exprimarea şi în oferta de capital disponibil. Astfel, are loc o concurenţă între autorităţile statului, pe de o parte, şi agenţii economici şi persoanele fizice, pe de altă parte. În cadrul acestei concurenţe, statul este avantajat prin faptul că nu poate da faliment, titlurile emise sunt fără risc, oferă avantaje fiscale.

Împrumuturile de stat pentru realizarea echilibrului financiar public sunt contractate în cea mai mare parte de pe piaţa internă fapt ce diminuează capitalul disponibil în economie. Ca urmare rămân mai puţine resurse interne ce pot fi împrumutate de agenţii economici din sectorul privat. Aceasta a creat şi o presiune puternică asupra ratelor dobânzilor la care se împrumută

statul, cât şi a celor practicate de băncile comerciale, ajungându-se chiar şi la niveluri de peste 100%. Măsurile întreprinse ulterior au permis reducerea semnificativă a ratelor dobânzilor în general. Astfel, în prezent s-a ajuns la rate ale dobânzii la titlurile de stat de pe piaţă internă de sub 10%.

Politicile de realizare a echilibrului financiar public exercită o influenţă directă şi asupra indicatorilor bugetari. Costul generat de aceste politici, reprezentat de dobânzi şi alte costuri aferente împrumuturilor contractate de stat pentru finanţarea şi refinanţarea deficitelor bugetare şi a datoriilor asumate de stat pe bază de legi speciale, se regăseşte în totalul cheltuielilor bugetare, respectiv la nivelul cheltuielilor curente. Nivelul acestor cheltuieli este influenţat atât de rata dobânzii la care statul împrumută capitalul necesar acoperirii nevoilor sale, cât şi de maturitatea acestor împrumuturi.

Ajustarea veniturilor bugetare va conduce la modificarea cheltuielilor bugetare, precum şi invers, ţinându-se cont de faptul că, cheltuielile bugetare prevăzute a se realiza în anul bugetar reprezintă suma maximă ce urmează a fi utilizată pentru acoperirea obligaţiilor băneşti publice.

Urmare a finalizării lucrării de față, autoarea apreciază că performanțele domeniul studiat pot fi îmbunătățite prin implementarea următoarelor recomandări, după cum urmează:

1. Privind menținerea echilibrului macroeconomic la nivel național: Utilizarea unui mix de politici economice adecvat și adaptat la contextul economic național și internațional care să aibă cel puțin următoarele componente:

- Politici fiscal-bugetare echilibrate.
- Asigurarea echilibrului balanței de plăți.
- Reducerea participării statului în activitatea economică și stimularea concurenței.

Utilizarea ca instrument de control al echilibrului financiar, a deficitului privind echilibrul pieței creditelor imobiliare în condiții de reglementare modificate profund (Legea dării în plată):
- Acțiuni concentrate pe informarea și educarea actorilor din piața creditelor imobiliare (bănci, IFN – uri, consumatori) privind conținutul și impactul noilor reglementări.

- Asigurarea serviciilor de consiliere a consumatorilor înaintea contractării creditelor.

- Accesul creditorilor la situațiile financiare ale consumatorilor inclusiv prin elaborarea și utilizarea unor teste de stres.

2. Privind activitatea didactică la nivel universitar în domeniul economic:
- Dezvoltarea sau completarea programei universitare privind pregătirea viitorilor specialiști în domeniul economic cu un bagaj de cunoștințe solid privind evoluțiile pieței imobiliare, ca

element esențial de echilibru în economia modernă, având ca obiectiv dezvoltarea abilităților absolvenților în înțelegerea specificului unei asemenea piețe și creșterea șanselor acestora de a se integra pe o piață a muncii tot mai concurențială și specializată.

Formular 1

LISTA LUCRĂRILOR
ŞTIINŢIFICE ŞI METODICO-DIDACTICE
ale dnei **COCA CARMEN-ELENA**, doctorand,
catedra Finanțe, USM

Articole **în reviste din Registru Național al revistelor de profil:**

1. Dăneci-Pătrău Daniel, ***Coca, C.***, *Methodological considerations on the process of determining the target cost*, Economics, Management, and Financial Markets 12(2), EMFM Addleton SUA, ISSN 1842-3191, pp. 122–130.
2. ***Carmen Elena Coca***, Romeo Boşneagu *Financial balance in economy-Romanian concept-Euro and the european bankig system: Evolutions and challenges*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași 2015, pag 638-646
3. R. Bosneagu, ***C.E. Coca***, F. Sorescu ,Management and Marketing Elements in Maritime Cruises Industry. European Cruise Market - EIRP Proceedings, 2015,345-353 http://proceedings.univ-danubius.ro/index.php/eirp/article/view/1621/1491
4. ***Carmen Elena Coca*** Risk, the Element of Any Economic Activity EIRP Proceedings, Vol 10 (2015) http://www.proceedings.univ-danubius.ro /index.php/eirp/article /view/1622/ 1492 pp.354-359
5. ***Carmen Elena Coca***, *Galina Ulian, Rodica Elena Faida* Tax Evasion, an Integral Part of Corruption EIRP Proceedings, Vol 9 (2014) pp.231-235 EIRP Proceedings. 2014;9(1):231-235,https://doaj.org/article/eaabe093e9be4fb7bb7de454faf092cd http://dspace.usm.md:8080/xmlui/handle/123456789/953
6. Romeo Boşneagu, ***Carmen Elena Coca*** Importance of the Danube in the Development of the European inland transport. Inland and Port Infrastructure Development in Romania JDSR Journal of Danubian Studies and Research, Vol. 5, no. 1/2015, pp. 207-216 http://journals.univ-danubius.ro/index.php/research/article/viewFile/3008/2789
7. Romeo Bosneagu, ***Carmen Elena Coca***, Florin Sorescu World Economy and World Seaborne Trade in the 2005-2013 Period EIRP Proceedings, Vol.9 (2014), http://www.proceedings.univ-danubius.ro/index.php/eirp/article/view/1559/1423, pp.236-243
8. Neacsu, G., Dăneci-Pătrău, Daniel and ***Coca, C. E.***, *The Migration Phenomenon in the Republic of Moldova,* publicat în *Acta Universitatis Danubius. Administratio,* Vol. 5, nr.1, sept. 2013, pp.117-127, **ISSN:** 2068 - 5459**,** "Danubius" University from Galaţi, Romania, indexată 7 BDI, disponibil la http://journals.univ-danubius.ro/ index.php /administratio/article/view/1971/1647
9. Dăneci-Pătrău, Daniel & ***Coca, C. E.,*** *The place of railway transport in Romania's transport system*, publicat in *Ovidius University Annals Economic Sciences Series*, Volume XII, Issue 1, 2012, pp.885-891, ISSN 1582-9383, CNCSIS B+, indexata in REPEC, DOAJ and EBSCO international databases, disponibil la adresa http://www.ovidius-stec.ro/html/anale/ RO/ cuprins%20rezumate/volum2012p1.pdf.
10. Dăneci-Pătrău, Daniel, Neacsu, G., ***Coca, C. E.***, *The decisional process of proper selection of managers from railway transport*, publicat în revista „EuroEconomica", Issue 2(31)/2012, pp. 146-154, ISSN: 1582-8859, Online ISSN: 2065-3883**,** "Danubius" University from Galaţi, Romania, indexată în 3 BDI recunoscute de MECT, disponibil la adresa http://www.ceeol.com/aspx/authordetails.aspx?authorid=2f5b6602-fa7c-45a8-9494-080b22a15d09.

Materiale/teza la forurile ştiinţifice:

11. ***Carmen Elena Coca***, *Characteristics of the most important financial crisis in recent decades*, 4th Edition The International Scientific Conference „Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity, Târgu-Mureș May 2017,
12. ***Coca, Carmen Elena***, Dăneci-Pătrău Daniel, *Management Systems of a Possible Economic Crisis*, SEA-Practical Application of Science, Volume IV, Issue 2(11), 2016, pp. 269-274.
13. G.Ulian,***C.E.Coca***-*Impactul stabilității prețurilor și a stabilității financiare în conceperea strategiei de politică monetară* în Volumul Conferinţei naţionale cu participare internaţională "Economie şi globalizare", Editura Nautica, Constanta, pp.142-145, ISSN 2067-6603
14. ***C.E.Coca***-*Metode de echilibrare și ajustare a balanței de plăți externe* în Volumul Conferinţei naţionale cu participare internaţională "Economie şi globalizare", Editura Nautica, Constanța, pp.226-229, ISSN 2067-6603
15. ***Coca Carmen Elena*** - *Legătura între stabilitatea financiară și stabilitatea monetară*, Conferința Științifică Internațională „Aspecte ale dezvoltării potențialului economio-managerial în contextul asigurării securității naționale, Universitatea de Stat ALECU RUSSO din Bălți, Bălți, iulie 2015,ISBN 978-9975-132-35-0, pag.500-503
16. Dăneci-Pătrău Daniel, ***Coca E.C.***,Găvan I., *The importance of management forecast human resource needs*, în Volumul Conferinţei naţionale cu participare internaţională "Economie şi globalizare", Editura Nautica, Constanța, pp.44-51, ISSN 2067-6603.

Autor: _____

semnătura

Secretar ştiinţific al Senatului

_____

semnătura

Ştampila
Data

ADNOTARE

COCA Carmen Elena, „*Asigurarea echilibrului financiar-valutar în condiții de instabilitate economică*”, teză de doctor în științe economice, specialitatea: *522.01. Finanțe*, Chişinău, 2018

Structura tezei: teza de doctor include adnotare, introducere, trei capitole, concluzii generale şi recomandări, bibliografia din 149 titluri, 152 pagini text de bază, inclusiv 52 tabele, 63 figuri şi 2 anexe. Cercetările sunt reflectate în 16 publicaţii ştiinţifice.

Cuvintele cheie: stabilitate financiară, globalizare financiară, independență financiară, criză, risc, piață imobiliară, darea în plată.

Domeniul de studiu: finanţele internaționale, monedă şi credit, analiză economică.

Scopul lucrării constă în fundamentarea teoretică şi metodologică a procesului de asigurare a echilibrului financiar-valutar în condiții de instabilitate economică.

Obiectivele cercetării: studierea conceptuală cu privire la echilibrul financiar-valutar; evaluarea impactului balanţei de plaţi asupra funcţionalităţii economiei naţionale; evidențierea factorilor care influențează mecanismele de funcționare ale balanței de plăți şi a echilibrului acesteia; determinarea corelației dintre balanța de plăți şi moneda națională în contextul ultimelor directive europene; cercetarea legăturilor dintre globalizare și stabilitate financiară; analiza crizelor ca efect al dezechilibrului financiar-valutar; analiza comparativă cu modele internaționale privind asigurarea echilibrului financiar-valutar prin aplicarea metodei dării în plată; identificarea şi argumentarea soluţiilor pentru asigurarea echilibrului financiar- valutar în condiții de instabilitate economică.

Noutatea şi originalitatea ştiinţifică constă în: dezvoltarea conceptuală a rolului instrumentelor de asigurare a echilibrului financiar-valutar în condiții de instabilitate economică; identificarea, adaptarea, sistematizarea şi argumentarea metode de analiză ale evoluţiei echilibrului macroeconomic financiar-valutar, cu accent pe utilizarea balanţei de plăţi ca element de influenţă şi control; propunerea masurilor utilizate în activitatea bancară cu privire la finanţarea contractelor de credit, în vederea minimizării riscurilor asociate; elaborarea cadrului metodologic şi formularea de propuneri pe baza interpelării rezultatelor dării în plată asupra pieței bancare; elaborarea recomandărilor cu privire la asigurarea echilibrului financiar-valutar în România prin implementarea metodei dării în plată.

Problema ştiinţifică importantă soluţionată în domeniul de cercetare constă în fundamentarea științifică și metodologică a echilibrului financiar-valutar în condiții de instabilitate economică, fapt ce a confirmat necesitatea elaborării şi aplicării metodei dării în plata în vederea asigurării echilibrului financiar-valutar în România.

Semnificaţia teoretică şi valoarea aplicativă a tezei sunt determinate de sistematizarea şi sintetizarea abordărilor teoretice privind echilibrului financiar-valutar în condiții de instabilitate economică; sistematizarea teoretizărilor referitor la balanța de plăți externe în calitate de instrument de analiză macroeconomică și de reflectare a echilibrului valutar; abordarea ştiinţifică şi metodologică a legăturilor dintre globalizarea financiară și crizele financiare; elaborarea cadrului analitic de evaluare a indicatorilor macroeconomici și financiari –monetari prin intermediul modelelor privind asigurarea echilibrului financiar-valutar; elaborarea recomandărilor de implementare a metodei dării în plată pentru stimularea echilibrului financiar-valutar în România. Cercetările realizate formează elemente metodologice pentru investigațiile ştiinţifice viitoare. Totodată, teza poate fi propusă ca sursă bibliografică în procesul didactic din instituţiile de învăţământ economic superior etc.

Implementarea rezultatelor ştiinţifice. Rezultatele cercetării au fost acceptate să fie implementate de către S.C.ATRACTIV CONSULTING S.R.L., S.C. HESTIA Assistance Finserv S.R.L. și FUNDAȚIA GAUDEAMUS-UNIVERSITATEA TOMIS din Constanţa. Cei doi agenți economici desfășoară activități de intermedieri credite şi consultanţă în domeniul financiar-bancar, armonizându-se cu reglementările bancare în vigoare.

ANNOTATION

the thesis for obtaining the degree of Doctor of Economics "Ensuring financial stability-currency terms of economic instability"

Coca Carmen Elena, Chișinău 2018

Structure of the thesis: Doctoral thesis includes annotation, introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 149 titles, 152 basic text pages, including 52 tables, 63 figures and 2 annexes. Research is reflected in 16 scientific publications.

Key words: financial stability, financial globalization, financial in independence, crisis, risk, real estate market, payment **Field of study**: international finance, currency and credit, economic analysis. The purpose of the paper is to theoretically and methodologically substantiate the process of ensuring the financial-currency balance in conditions of economic instability.

Objectives of the research: conceptual study on the financial-currency balance; assessing the impact of the balance of payments on the functionality of the national economy; highlighting the factors affecting the balance of payments mechanisms and their balance; determining the correlation between the balance of payments and the national currency in the context of the latest European directives; research into the links between globalization and financial stability; crisis analysis as an effect of the financial-currency imbalance; comparative analysis with international models on ensuring the financial-currency balance by applying the payment method; identification and argumentation of the solutions for ensuring the financial-currency balance in conditions of economic instability.

Scientific novelty and originality consists in: conceptual development of the role of instruments to ensure the financial-currency balance in conditions of economic instability; identification, adaptation, systematization and argumentation of methods of analysis of the evolution of the macroeconomic financial-currency balance, with emphasis on the use of the balance of payments as an element of influence and control; proposing measures used in banking activity to finance credit agreements to minimize associated risks; the elaboration of the methodological framework and the formulation of proposals based on the questioning of payment outcomes on the banking market; developing recommendations on ensuring the financial-currency balance in Romania by implementing the pay-out method.

The important scientific problem solved in the research field consists in the scientific and methodological substantiation of the financial-currency balance in conditions of economic instability, which confirmed the necessity of elaborating and applying the method of payment in order to ensure the financial-currency balance in Romania.

The theoretical significance and the applicative value of the thesis are determined by the systematization and synthesis of the theoretical approaches regarding the financial-currency balance in conditions of economic instability; the systematization of the theories on external balance of payments as a tool for macroeconomic analysis and for reflecting the currency equilibrium; the scientific and methodological approach to the links between financial globalization and financial crises; elaboration of the analytical framework for the assessment of the macroeconomic and financial-monetary indicators through the models for ensuring the financial-currency balance; developing recommendations for the implementation of the pay-as-you-go method to stimulate the financial-currency balance in Romania. The researches made constitute methodological elements for future scientific investigations. At the same time, the thesis can be proposed as a bibliographic source in the didactic process of higher education institutions, etc.

Implementation of scientific results. The results of the research were accepted to be implemented by S.C.ATRACTIV CONSULTING S.R.L., S.C. HESTIA Assistance Finserv S.R.L. and GAUDEAMUS-UNIVERSITY TOMIS FOUNDATION in Constanta. The two economic agents carry out credit intermediation and consultancy activities in the financial and banking field, harmonizing with the banking regulations in force.

АННОТАЦИЯ
к докторской дисертации « Обеспечение финансово-валютного равновесия в условиях экономической нестабильности», КОКА Кармен Елена, Кишинев, 2018, специальность 522.01. Финансы

Структура диссертации: докторская диссертация включает аннотацию, введение, 3 главы, общие выводы и рекомендации, список используемой литературы из 149 наименований , 152 основных текстовых страницы, 52 таблиц, 63 рисунков и 18 приложений. Исследования отражены в 16 научных публикациях.

Ключевые слова: финансовая стабильность, финансовая глобализация, финансовая независимость, кризис, риск, рынок недвижимости, оплата.

Область исследования: международные финансы, деньги и кредит, экономический анализ.

Цель работы: теоретическо-методологическое обоснование процесса обеспечения финансово-валютного равновесия в условиях экономической нестабильности.

Задачи исследования: концептуальное исследование финансово-валютного баланса; оценка влияния платежного баланса на функциональность национальной экономики; выделение факторов, влияющие на механизмы платежного баланса и их равновесие; определение соотношения между платежным балансом и национальной валютой в контексте последних европейских директив; исследование связей между глобализацией и финансовой стабильностью; анализ кризис как эффект финансово-валютного дисбаланса; сравнительный анализ с международными моделями по обеспечению финансово-валютного равновесия путем применения метода оплаты; выявление и аргументация решений для обеспечения финансово-валютного равновесия в условиях экономической нестабильности.

Научная новизна и оригинальность работы состоит в: концептуальное развитие роли инструментов для обеспечения финансово-валютного равновесия в условиях экономической нестабильности; выявление, адаптация, систематизация и аргументация методов анализа эволюции макроэкономического финансово-валютного равновесия с упором на использование платежного баланса как элемента влияния и контроля; разработка мер, используемых в банковской деятельности для финансирования кредитных соглашений и минимизации связанных рисков; разработка методологических основ и формулирование предложений, основанных на интерпретации результатов оплат на банковском рынке; составление рекомендаций по обеспечению финансово-валютного баланса в Румынии путем внедрения метода оплаты.

Значимость научной проблемы состоит в научном и методическом обосновании финансово-валютного равновесия в условиях экономической нестабильности, что подтвердило необходимость разработки и применения метода оплаты для обеспечения финансово-валютного баланса в Румынии.

Теоретическая и практическая значимость работы определена иследованиями и развитием систематизации и синтеза теоретических подходов к финансово-валютному равновесию в условиях экономической нестабильности; систематизация теорий по внешнего платежного баланса как инструмента макроэкономического анализа и отражения валютного равновесия; научно-методический подход к связям между финансовой глобализацией и финансовыми кризисами; разработка аналитической основы для оценки макроэкономических и финансово-денежных показателей с помощью моделей обеспечения финансово-валютного равновесия. Практическая значимость работы состоит в разработки рекомендаций по внедрению метода оплаты, по мере необходимости, для стимулирования финансово-валютного равновесия в Румынии. Проведенные исследования составляют методологические элементы для будущих научных исследований. В то же время докторская диссертация может быть предложено в качестве библиографического источника в академических рамках высших учебных заведений и т. д.

Внедрение научных результатов: некоторые рекомендации, представленные в работе, были допущены к внедрению в S.C.ATRACTIV CONSULTING S.R.L., S.C. HESTIA Assistance Finserv S.R.L. и ФОНД GAUDEAMUS-UNIVERSITATEA TOMIS в Констанце. Эти два экономических агента осуществляют кредитно-посреднические и консультационные услуги в финансовой и банковской сфере, согласуясь с действующими банковскими правилами.